

Partnerskabsaftale om

Klimaalliancen

i samarbejde med

CONCITO

DANMARKS GRØNNE TÆNKETANK

Indholdsfortegnelse

1.	Partnerskabet	3
2.	Indledning	3
3.	Partnerskabets overordnede formål	5
4.	Parternes forudsætninger for aftalen	5
5.	Parternes forpligtelser	6
6.	Projektaktiviteter i Klimaalliancen	6
7.	Aftalens varighed	8
8.	Partnerskabets organisering	8
9.	Kommunikation om partnerskabet	12
10.	Evaluering og effektmåling	13
11.	Økonomiske forhold	13
12.	Bilag	13

1. Partnerskabet

Der er hermed indgået et partnerskab mellem følgende parter:

1.1	Kommunernes Landsforening (KL) Weidekampsgade 10 2300 København				
1.2	Region Nordjylland (RN) Regionshuset Niels Bohrs Vej 30 9220 Aalborg Øst	Region Midtjylland (RM) Regionshuset Viborg Skottenborg 26 Postboks 21 8800 Viborg	Region Syddanmark (RSD) Regionshuset Damhaven 12 7100 Vejle	Region Sjælland (RS) Alléen 15 4180 Sorø	Region Hovedstaden (RH) Regionsgården Kongens Vænge 2 3400 Hillerød
1.3	Den filantropiske forening Realdania (Realdania) Jarmers Plads 2 1551 København K				

De under punkt 1 nævnte parter betegnes i det følgende som "parterne" og "partnerskabet".

2. Indledning

2.1	Denne aftale danner grundlag for en femårig partnerskabsaftale under navnet 'Klimaal-liancen', hvori Realdania, KL og regionerne går sammen om at understøtte kommuner-nes og regionernes klimaarbejde for at sikre, at der sættes handling bag de høje ambi-tioner og løfte klimaarbejdet til den højeste internationale standard. I 2019 startede Realdania projektet 'DK2020' i samarbejde med det internationale by-netværk C40s kontor i Danmark og CONCITO - Danmarks Grønne Tænketa-nk. Med projektet fik 20 danske kommuner støtte, teknisk hjælp og sparring til at udvikle forplig-tende klimahandlingsplaner efter C40s internationale standard for klimaplanlægning Climate Action Planning Framework. Pilotkommunerne videreudviklede samtidig CAPF til dansk kontekst. I 2020 indgik Realdania, KL og regionerne i et partnerskab under navnet 'DK2020 - Kli-maplaner for hele Danmark.' Formålet var at invitere alle landets kommuner til at følge i fodsporene på de 20 pilotkommuner og de mest klimaambitiøse byer i verden og blive en del af en gruppe af internationale klimafrontløbere. Partnerskabet har været en stor succes, og i alt 95 kommuner har tilsluttet sig. Partnerskabet ophører med udgangen af 2023, hvor de deltagende kommuner forventes at stå med en godkendt klimahand-lingsplan.
-----	---

	Realдания, KL og regionerne deler ambitionen om at fortsætte samarbejdet og vil med Klimaalliancen skabe en fælles ramme for at bidrage til klimaomstillingen og til at skabe bæredygtige byer, regioner og lokalsamfund. Parterne er enige om, at det er afgørende fortsat at sikre et højt fagligt niveau, hvorfor CONCITO og C40 engageres som videnspartnere i Klimaalliancen. De fælles sekretariater i de fem geografiske organiseringer (DGO'er) har igennem DK2020 opbygget kompetencer og kapacitet bemandet af klimafaglige medarbejdere fra KL/KKR, regionen og relevante lokale samarbejdspartnere. Derfor er parterne enige om, at Klimaalliancen fortsat skal hvile på en stærk decentral organisering drevet af KL's fem politiske Kommunekontakttråd (KKR) og regionsrådene.
2.2	Parterne er enige om at have et tæt samarbejde omkring Klimaalliancen, så indsatsen med at implementere den enkelte kommunes klimahandlingsplan og igangsættelsen af fælles initiativer i den regionale geografi får de bedst mulige vilkår. Realдания ser et forandret klima som en trussel mod livskvaliteten i Danmark. For Realдания er den filantropiske opgave at sikre at partnerskabet danner ramme om kommunernes og regionernes klimaomstilling og medvirker til at skabe mere bæredygtige byer, regioner og lokalsamfund. Realдания ønsker, i fællesskab med partnerne, at understøtte kommunernes og regionernes klimaarbejde frem mod 2030 for at sikre, at der sættes handling bag kommunernes DK2020 klimahandlingsplaner, og at planerne revideres løbende, så det høje ambitionsniveau fastholdes. Kommunernes klimaarbejde skal funderes på den bedst tilgængelige faglige viden og indsigt i de løsninger, der skal til for at sikre klimaneutrale og klimarobuste samfund og partnerskabet skal derfor fortsat trække på international best practice. Realdanias rolle i Klimaalliancen er derfor også at bidrage til CONCITO og C40s fortsatte rolle som uafhængige videnspartnere. CONCITO og C40 skal sikre, at den til enhver tid bedst mulige viden stilles til rådighed for kommunernes og regionernes beslutningstagere og klimamedarbejdere, at der etableres et uafhængigt monitoreringssystem for kommunernes fremdrift, og at der løbende følges op på sammes efterlevelse af klimahandlingsplanerne. For KL er partnerskabet med til at understøtte kommunernes implementering af klimahandlingsplanerne, ligesom partnerskabet er med til at fremhæve kommunernes lokale klimalederskab – både som virksomhed, arbejdsgiver, myndighed, ejer af forsyningsvirksomheder og facilitator af partnerskaber med borgere og erhvervsliv. En lang række af de beslutninger, der er nødvendige for at opnå de nationale klimamål, herunder myndighedsopgaver forbundet med arbejdet for CO_{2e}-reduktion og klimatilpasning, ligger lokalt, og kommunerne er derfor afgørende aktører i den grønne omstilling. For KL er partnerskabet dermed med til at løfte og yderligere demonstrere den fælleskommunale indsats, hvor kommunerne gennem mange år har taget ansvar for reduktion af CO_{2e}-udledning i kommunens geografi, mens de også har tilpasset sig konsekvenserne af klimaforandringerne. For regionerne er partnerskabet med til at understøtte den regionale klimainsats og implementering af tværgående klimainitiativer. Projektet understøtter målene i de Regionale Udviklingsstrategier og i de regionale klima- og bæredygtighedsstrategier og bygger videre på et allerede mangeårigt samarbejde mellem kommuner og region om

	lokale og regionale klimainitiativer. Desuden understøtter partnerskabet det kommunale og regionale samarbejde om data og analyse, som er helt centralt for at komme i mål med den grønne omstilling. For regionerne er partnerskabet en vigtig katalysator for igangsættelse af fælles fyrtårnsprojekter, som bidrager til udvikling af nye løsninger og inspirerer til skalering på tværs af landet. Dette sker både gennem fælles innovations- og udviklingsspor og gennem vidensdeling og erfaringsudveksling. Regionerne bidrager med stor erfaring med at hjemtage finansiering – nationalt og internationalt – og derigennem få den rette volumen på lokale og regionale initiativer.
2.3	Denne partnerskabsaftale er suppleret af aftaler med CONCITO og C40 om at være videnspartnere i partnerskabet.

3. Partnerskabets overordnede formål

3.1	Kompleksiteten i klimaudfordringerne samt de mange mulige løsninger gør, at det ikke er muligt for enkeltaktører at sikre omstillingen til bæredygtige byer, lokalområder og regioner alene. Der er behov for samarbejde og forankring på tværs af det offentlige og med civilsamfund og det private erhvervsliv, hvis klimaudfordringen skal løses. KL, regionerne og Realdania ønsker derfor at fortsætte samarbejdet for at danne ramme omkring kommunernes klimahandlingsplaner og klimasamarbejdet i geografien. Partnerne vil arbejde for, at der sættes handling bag kommunernes klimahandlingsplaner, og at planerne revideres løbende, så det høje ambitionsniveau, fokus og tempo i omstillingen fastholdes. Formålet med partnerskabet er i fællesskab at koordinere indsatser og udvikle strategiske og tværgående initiativer og klimaudviklingsspor, der tager afsæt i kommunernes klimahandlingsplaner og regionernes klimaarbejde samt de udfordringer kommunerne og regionerne møder i klimaarbejdet. Gennem det kommunale-regionale samarbejde kan implementeringen effektiviseres og koordineres til gavn for både klimaet, den enkelte kommune og samfundet. Det er parternes hensigt, at Klimaalliancen skal bidrage med viden og erfaringer til og mellem alle kommuner, regioner og andre klimaaktører i Danmark, sådan at Danmark lever op til Parisaftalens mål og samtidig indfrier eller overopfylder de nationale reduktionsmål samt får tilpasset sig konsekvenserne af klimaforandringerne. Derfor er den brede tilslutning til klimasamarbejdet i Danmark vigtig og til stor inspiration internationalt. Parterne ønsker at samarbejde med regeringen om kommunernes og regionernes indsats i omstillingen og at regeringen proaktivt medvirker til at fjerne barriererne for den lokale og regionale klimaomstilling.
-----	--

4. Parternes forudsætninger for aftalen

4.1	Aftalen er betinget af, at følgende forudsætninger er opfyldt: – at partnerskabet gennemføres i sin helhed og i overensstemmelse med vision og intentioner som beskrevet i nærværende aftale jfr. punkt 7. – at gældende lovgivning og god praksis følges. Hvis aftalens forudsætninger ikke opfyldes, kan aftalen opsiges, jf. Bilag 1 Aftaleforhold.
-----	---

--	--

5. Parternes forpligtelser

5.1	Parterne forpligter sig til at etablere en professionel og forsvarlig organisering og bemanning af partnerskabet. Den nærmere organisering er beskrevet under punkt 8.
5.2	KL og de fem KKR, på vegne af kommunerne, bidrager til partnerskabet med 30 mio. kr. i den femårige periode. De fem regioner bidrager med samlet 30 mio. kr. i den femårige periode, her vil 5 mio. kr. være likvide midler til klimaudviklingsspor. Realdania bidrager med op til 22,1 mio., hvor 17,1 mio. kr. er øremærket til engagering af CON-CITO/C40 over en femårig periode, og 5 mio. kr. er likvide midler til klimaudviklingspor over en toårig periode. Anvendelse af likvide midler forudsætter særskilt godkendelse af de respektive bidragende parter. Partnerskabet bidrager således med i alt 82,1 mio. kr. over fem år. Parternes finansiering kan være såvel kontant som arbejdstimer.
5.3	Partnerskabet forpligter sig gensidigt til at sikre, at ressourcerne udelukkende anvendes til de formål, der er aftalt under punkt 3 og 6.
5.4	Parterne har ansvaret for (jf. pkt. 8): – at medvirke til et produktivt samarbejde i partnerskabet i hele projektperioden. – partnerskabets overordnede ledelse, herunder sikre tidsplan, ressourceallokering og budget. – adressering af eventuelle barrierer og forhindringer for partnerskabets fremdrift og målsætning, herunder også dialog med andre interessenter til partnerskabet. – sikre fokus på vidensdeling og erfaringsudveksling om kommunernes klimaarbejde. – bringe egne topmøder, konferencer, netværk mv. i spil i forhold til formidling af viden og erfaringer fra partnerskabet.
5.5	Parterne forpligter sig til at informere hinanden uden unødigt forsinkelse om væsentlige forhold, som har betydning for samarbejdet og dets resultater.
5.6	Parterne forpligter sig til at følge gældende lovgivning og praksis på relevante områder samt til at følge god praksis.

6. Projektaktiviteter i Klimaalliancen

6.1	Parterne ønsker, at Klimaalliancen skal danne rammen om et udviklingsrum for kommunernes og regionernes klimaarbejde. Baseret på projektets overordnede formål vil parterne med Klimaalliancen konkret igangsætte en række klimaudviklingsspor, etablere et implementeringsrammeverk og understøtte kommunernes revision af klimahandlingsplanerne. Som led heri ønsker partnerskabet, at der i Klimaalliancen arbejdes med en række <u>klimaudviklingsspor</u>. Disse forstås som tværgående udviklings- eller demonstrationsprojekter, hvor en gruppe projektdeltagere går sammen om at udforske og udvikle ambitiøse løsninger på konkrete udfordringer. Disse kan udvikle sig til egentlige fyrtårnsprojekter for klimaindsatsen i Danmark og internationalt. Klimaudviklingssporene kan fx fokusere på udfordringer i klimaarbejdet såsom restudledning inden for transport og
-----	---

landbrug eller forudsætninger for gennemførelse af klimaomstillingen såsom metodeudvikling i arbejdet med forbrugsbaserede udledninger mv.

Partnerskabet vil etablere en fælles proces for udvikling, kvalificering og godkendelse af klimaudviklingsspor, der bl.a. fastlægger en række principper for arbejdet, herunder, at:

- klimaudviklingssporene er fokuseret på en relevant problemstilling for klimaomstillingen og sætter klare ambitioner for sporets bidrag til at løse problemet.
- klimaudviklingssporet indeholder et tydeligt udviklings-, test- eller demonstrationselement. Der er således ikke tale om implementering eller realisering af kendte og i forvejen afprøvede løsninger eller teknologi.
- viden fra projekterne skal tilgå og være tilgængeligt for alle kommuner og regioner via sekretariatet og videnspartneren. Der er et princip om åbenhed, hvor vidensdeling indtænkes direkte i det enkelte spor.
- der altid skal være flere kommuner/regioner (fx minimum 3-5 kommuner/region), der arbejder sammen om projekterne.
- gennemførelse af arbejdet i sporet er vidensunderstøttet og evalueres.

Med klimaudviklingssporene vil partnerskabet tilføre ressourcer og viden til at løse de konkrete udfordringer, som kommuner og regioner står over for i deres klimaarbejde. Partnerskabet vil derfor samle udfordringer på tværs af landet og række ud til kommuner og regioner på tværs af de geografiske organiseringer til at deltage i klimaudviklingsspor, når det er relevant. Derigennem understøtter klimaudviklingssporene realisering af kommunernes klimahandlingsplaner og etablering af nye styrkepositioner i den danske klimaomstilling. Klimaudviklingssporene skal styrke klimaarbejdet blandt projektdeltagerne, sikre vidensdeling for resten af kommunerne og regionerne samt understøtte at frontløberkommuner og -regioner går foran i udviklingen af løsninger. Klimaudviklingssporene skal samtidig bidrage mod både Danmarks klimamål og Parisaftalen.

Partnerskabet vil etablere et implementeringsrammевærk, der skal understøtte implementering af kommunernes klimahandlingsplaner, optimere klimainsatsen på tværs af kommuner og regioner samt dokumentere effekterne af de kommunale og regionale klimainsatser. Implementeringsrammевærket skal levere vidensbaseret beslutningsstøtte og vejledning til kommuner, regioner og partnerskabets aktører som en integreret del af den planlægningscyklus, der er indbygget i de kommunale klimahandlingsplaner. Dette vil bl.a. omfatte implementeringsstøtte fra de geografiske organiseringer, etablering af et monitoreringssystem og en årlig statusrapport, der følger op på gennemførte indsatser og fremdrift i omstillingen.

Monitoreringssystemet skal udvikles i partnerskabet og baseres i videst muligt omfang på de systemer og rapporteringer, som kommunerne allerede har etableret. Systemet har til formål på at levere relevant beslutningsstøtte til kommuner og regioner og sikre at implementeringsstøtte og klimaudviklingsspor målrettes de udfordringer og muligheder, der er i klimaomstillingen.

De vedtagne klimahandlingsplaner skal ud fra C40s Climate Action Planning Framework evalueres og revideres mindst hvert femte år. Som en del af Klimaalliancen etableres der derfor også en vejledning og procedure for revision af kommunernes klimahandlingsplaner samt udvikling og godkendelse af kriterier for recertificering af kommunernes planer. Det indgår desuden i Klimaalliancen at yde vejledning, sparring og støtte til de kommuner, der ønsker at udarbejde en Pariskompatibel klimahandlingsplan, og som endnu ikke har en.

	Partnerskabet vil desuden tilstræbe at: – sikre fortsat udvikling i kommunernes og regionernes klimaarbejde ved at fokusere på data, metoder og ny viden, herunder højne adgangen til og kvaliteten i data og analyser. – opbygge kompetencer og viden om inspirerende og fremtidig handling inden for klimaarbejdet ved at tilbyde sparring, understøttelse og netværk på tværs. – opsamle viden systematisk og løbende udarbejde analyser og rapporter, der kan understøtte videndeling, skalering og acceleration i klimaarbejdet. – skabe synergier og samarbejder internationalt, der kan sikre viden og læring mellem de danske kommuner/regioner og internationalt. – i fællesskab samarbejde med regeringen om kommunernes og regionernes indsats i omstillingen og at regeringen proaktivt medvirker til at fjerne barriererne for den lokale og regionale klimaomstilling. – i fællesskab afsøge og indgå i dialog med andre mulige partnere, herunder andre fonde, om yderligere finansiering til klimaudviklingsspor, hvor relevant. – understøtte hjemtagning af EU-midler til eksekvering af fælles tværgående initiativer og klimaudviklingsspor, hvor relevant.
--	--

7. Aftalens varighed

7.1	Parterne er enige om, at samarbejdet i udgangspunkt gælder fem år fra 01.04.2023 - 31.12.2027.
7.2	Aftalen kan afsluttes før den planlagte afslutningsdato, jf. Bilag 1 Aftaleforhold.
7.3	Partnerne skal i fællesskab forholde sig til og godkende eventuelle forsinkelser i partnerskabet. Dette finder sted i partnerskabets administrative projektstyregruppe, jf. nedenfor i pkt. 8.4. I tilfælde af ekstraordinære hændelser kan eventuelle udfordringer løftes op til behandling i Forretningsudvalget.

8. Partnerskabets organisering

8.1	Organiseringen af Klimaalliancen tager udgangspunkt i den stærke decentrale forankring, som parterne i fællesskab har opbygget gennem DK2020. Dermed fortsættes de fælles sekretariater i de fem DGO'er, der har givet sparring til kommunerne i udarbejdelsen af klimahandlingsplanerne. Ligeledes fortsættes den nuværende dialog og organisering af samarbejdet mellem KKR og region med politiske styregrupper i hver DGO. Partnerskabet er organiseret med fem DGO'er, en politisk udviklingsgruppe, en administrativ projektstyregruppe, et forretningsudvalg, en sekretariatsfunktion og en videnspartnerfunktion, jf. bilag 2 Organisationsdiagram. Den operative organisering i de enkelte geografier besluttet i samarbejde mellem KKR og regionen i den pågældende geografi, herunder også eventuelt valg af eksterne samarbejdspartnere. Nedenfor redegøres for organisering og ansvarsfordeling.
8.2	Forretningsudvalget tegner partnerskabet i sin helhed og består af: – 1 repræsentant udpeget af Realdania – 1 observatør udpeget af Realdania – 2 politiske repræsentanter udpeget af KL – 2 politiske repræsentanter udpeget af Danske Regioner

	– CONCITO's adm. direktør (observatør) – C40's direktør i Danmark (observatør) Forretningsudvalget mødes 2 gange årligt og kan indkaldes ekstraordinært ved behov. Forretningsudvalget deltager i videst muligt omfang i større arrangementer undervejs i Klimaalliancen. Forretningsudvalgets opgave er bl.a. at: – sikre den overordnede politiske, økonomiske og strategiske ramme for Klimaalliancen – godkende projektplan og aktiviteter i Klimaalliancen, herunder prioritering og godkendelse af fælles klimaudviklingsspor ud fra fokusområder fastlagt af den politiske udviklingsgruppe samt monitoreringssystem baseret på oplæg fra videnspartner. – sikre et godt samarbejde i partnerskabet som helhed og en god dialog med den politiske udviklingsgruppe i særdeleshed. – sikre partnerskabets politiske forankring af klimaarbejdet bredt i kommuner/KKR og regioner – være forum for drøftelse af, hvordan Klimaalliancens konkrete resultater kan formidles og skaleres efterfølgende. Alle beslutninger kræver enstemmighed i forretningsudvalget. Formandskabet består af KL (formand) og regionerne (næstformand), og møderne ledes af formanden. Forretningsudvalget understøttes af den administrative projektstyregruppe og sekretariatsbetjenes af KL og Danske Regioner.
8.3	Den politiske udviklingsgruppe består af: – 5 politiske repræsentanter udpeget fra kommuner. 1 fra hver deltagende KKR-geografi. – 5 politiske repræsentanter udpeget fra regionerne. 1 fra hver deltagende region. – 2 politiske repræsentanter fra forretningsudvalget udpeget af hhv. KL og Danske Regioner – 1 repræsentant udpeget af Realdania (observatør) – 1 repræsentant udpeget af CONCITO (observatør) – 1 repræsentant udpeget af C40 (observatør) Den politiske udviklingsgruppes rolle er at sikre ambition og tempo i klimaomstillingen, ved bl.a. at: – fastlægge det strategiske fokus for arbejdet med klimaudviklingsspor og implementeringsstøtte, herunder identificere udviklings- og vidensbehov på tværs af partnerskabet. – sikre partnerskabets politiske forankring af klimaarbejdet bredt i KKR og regionerne – sikre videndeling på tværs af kommuner, regioner og DGO'er. Den politiske udviklingsgruppe mødes 2 gange årligt samt efter behov og deltager til større arrangementer undervejs i partnerskabet. Alle beslutninger i den politiske udviklingsgruppe kræver enstemmighed. Møder i den politiske udviklingsgruppe ledes af formanden for forretningsudvalget. Udviklingsgruppen sekretariatsbetjenes af KL og Danske Regioner.

8.4	Den administrative projektstyregruppes medlemmer udpeges på administrativt niveau og består af: – 1 repræsentant inkl. suppleant udpeget af KL – 1 repræsentant inkl. suppleant udpeget af regionerne – 1 repræsentant udpeget af Realdania – 1 repræsentant udpeget af CONCITO (observatør) – 1 repræsentant udpeget af C40 (observatør) Den administrative projektstyregruppe mødes 6 gange årligt og deltager til større arrangementer undervejs i partnerskabet. Alle beslutninger i den administrative projektstyregruppe kræver enstemmighed. Den administrative projektstyregruppe skal understøtte forretningsudvalget på baggrund af løbende status på partnerskabets: – tidsplan – kommunikation – økonomi- og ressourcestyring ud fra partnerskabets formål og det fastlagte strategiske fokus – input fra de fem DGO'er – input til bruttoliste for klimaudviklingsspor Den administrative projektstyregruppe skal derudover understøtte arbejdet i den politiske udviklingsgruppe gennem kvalificering og forberedelse af mulige klimaudviklingsspor med bidrag fra videnspartneren, herunder vurdering af lokale, regionale og nationale perspektiver. Styregruppen sekretariatsbetjenes af KL og Danske Regioner.
8.5	De geografiske organiseringer (DGO'erne) fortsætter som tværgående klimasamarbejder mellem KKR og region i de fem geografier. De fem KKR og regionerne bidrager som medfinansierende projektpartnere, med henblik på at understøtte implementering af kommunernes klimahandlingsplaner og fælles indsatser i kommunernes og regionens arbejde med grøn omstilling og klima i regi af partnerskabet. Konkret fortsætter organiseringen med de fælles sekretariater i de fem geografiske organiseringer, som igennem DK2020-klimapartnerskabet har opbygget kompetencer og kapacitet bemandet af klimafaglige medarbejdere fra KL/KKR, regionen og relevante lokale operatører. De fælles sekretariater skal som udgangspunkt varetage følgende opgaver: – Projektledelse af den geografiske indsats, herunder bl.a. økonomistyring, mødeplanlægning/afvikling, koordinering med sekretariat og videnspartner samt sekretariatsbetjening af administrativ og politisk styregruppe i geografien og dennes medlemmer af den politiske udviklingsgruppe. – Bindeled mellem lokale og nationale aktører. – Sparringspartner for kommunerne i geografien i forbindelse med implementering, monitorering og revision af klimahandlingsplanerne, herunder sparring om klimafaglige spørgsmål, understøtte data- og analysearbejde samt arrangere og facilitere faglige arrangementer. – Fastlægge og løbende revidere det klimafaglige fokus for arbejdet i geografien med implementeringsstøtte samt udvikle potentielle klimaudviklingsspor. – Bidrage til opsamling af læring på tværs af aktører i geografien, DGO'er og partnerskabet, herunder bidrage til kortlægning af udfordringer og gode eksempler, årlig

	monitorering, opsamle data og viden og løbende vidensdeling med aktører i geografien, sekretariat, videnspartner samt på tværs af de fem geografier. - Tovholder for samarbejde om at afsøge supplerende finansiering til klimaudviklingsspor i samarbejde med kommunerne i geografien, herunder afsøge muligheder for EU-funding samt regional og kommunal (med)finansiering. KL har ansat to klimarådgivere i KKR-sekretariatet til at understøtte arbejdet med implementering af klimahandlingsplanerne. De skal sammen med DGO'erne bidrage som bindeled mellem de lokale og nationale aktører - samt det faglige og politiske niveau. Klimarådgiverne skal i samarbejde med DGO'er, sekretariat og videnspartner, bl.a. bidrage til at understøtte implementering af kommunernes klimahandlingsplaner, udvikle og kvalificere potentielle klimaudviklingsspor, opsamle data og viden, rådgive i klimafaglige spørgsmål og til at identificere og, i samarbejde med de øvrige aktører, fjerne barrierer for at kommunerne kan nå i mål.
8.6	KL og Danske Regioner står for sekretariatsbetjening og den overordnede projektle- delse i partnerskabet. Opgaverne består af: - Overordnet projektledelse af Klimaalliancen herunder sekretariatsbetjening af forretningsudvalget og den politiske udviklingsgruppe samt den administrative projektstyregruppe, ressourcestyring, mødeplanlægning/afvikling, effektmåling, risikohåndtering samt bestilling og sikring af leverancer. - Udarbejdelse af årlig projektplan med input fra videnspartnerne. - Koordinator og bindeled mellem DGO'erne, CONCITO, C40 og Realdania. - Inddragelse af Kommunernes Klimahandlingsudvalg i KL og regionernes Klima- og Miljøudvalg i Danske Regioner. - Arrangere og facilitere arrangementer for alle deltagende kommuner og regioner i samarbejde med DGO'erne (f.eks. workshops og konferencer) - Sekretariatet skal være operatør på kommunikationstiltag- og produkter i forbindelse med formidlingen af partnerskabet. - Koordinering med og brobygger til faglige fora. - Tovholder for vidensopsamling og vidensdeling i samarbejde med videnspartner, de fem DGO'er og de to klimarådgivere i KKR-sekretariatet, herunder vedligeholde et overblik over igangværende aktiviteter i klimaudviklingssporene. Sekretariatet sikrer, at arbejdet sker i tæt koordination og samarbejde med de fem DGO'er, to klimarådgivere og videnspartneren.
8.7	CONCITO og C40 engageres i partnerskabet som uafhængige videns partnere, der skal sikre, at den til enhver tid bedst mulige viden stilles til rådighed for kommunernes og regionernes beslutningstagere og klimamedarbejdere samt at der etableres et uafhængigt monitoreringssystem for kommunernes indsats, der understøtter fremdriften. Opgaverne består af: - Leverer klimafaglig sparring til arbejdet med udvikling og kvalificering af klimaudviklingsspor samt udarbejde en klimafaglig vurdering til projektets besluttende organer. - Bidrage til udvikling og drift af implementeringsrammeverket. Herunder er videnspartneren bl.a. ansvarlig for den løbende udvikling af monitoreringssystem med input fra partnerskabet og ophæng i den administrative styregruppe samt for at indhente data årligt i samarbejde med DGO'er og sekretariat og endelig for at udarbejde og udgive en årlig statusrapport om kommunernes, regionernes og partnerskabets klimaindsats.

	– Ansvarlig for udvikling af en procedure og vejledning for evaluering og revision af de kommunale klimahandlingsplaner i samarbejde med relevante parter samt oplæg til et recertificeringssystem. – Bidrage til viden- og erfaringsopsamling (både udvikling og implementering) på tværs af geografierne i samarbejde med sekretariatet, DGO'erne og klimarådgiverne i KKR-sekretariatet. – Med udgangspunkt i de behov, der kan ses i den lokale klimaindsats, hvor videnspartner finder det relevant eller efter forslag fra partnerskabet, kan videnspartnerne i muligt omfang udarbejde faglige notater, analyser og andre vidensprodukter, der kan understøtte omstillingen i kommuner, regioner og DGO'er, opsamle resultater og formidle både gode erfaringer og mulige læringer til relevante aktører nationalt og internationalt. – Leverer faglig støtte og sparring til sekretariatet, DGO'erne og partnerskabets deltagere og fx bidrage med oplæg på arrangementer i muligt omfang. – Tilføre relevant ny viden til partnerskabet, understøtte vidensdeling på tværs og sikre international formidling af partnerskabets resultater og erfaringer. For at sikre videnspartnerens integritet er vidensprodukter og vurderinger uafhængige af partnerskabets øvrige godkendelsesprocedurer. Indsamlet data og viden stilles til rådighed for partnerskabet og, efter forudgående aftale med den administrative projektstyregruppe, med andre eksterne parter til vidensformål. Videnspartneren og partnerskabet har ret til at anvende viden og data i opfølgende, afledte og andre projekter og analyser. CONCITO og C40 deltager som observatører på møder i forretningsudvalget, den administrative projektstyregruppe og den politiske udviklingsgruppe. Videnspartnerne kan hvor relevant og efter selvstændig aftale indgå som operatør eller deltager i udvalgte klimaudviklingsspor, men vil som en del af videnspartner rollen opsamle viden og erfaringer fra alle klimaudviklingsspor mhp. vidensdeling i og udenfor partnerskabet. Der indgås – efter underskrift af samarbejdsaftalen – individuelle underaftaler mellem Realdania og hhv. CONCITO og C40 inkl. detaljeret beskrivelse af opgaver og forpligtigelser.
--	--

9. Kommunikation om partnerskabet

9.1	Parterne er enige om at arbejde for en løbende koordineret kommunikation i partnerskabet samt til involverede parter, interessenter samt pressen. Deltagende kommuner, Realdania, KL og regionerne har ret til at anvende alle oplysninger om partnerskabet og dets resultater, herunder billedmateriale i sine formidlingsaktiviteter på en ikke-kommerciel basis. Det aftales, at enhver part forpligter sig til at nævne alle andre parter i partnerskabet ifm. omtale og kommunikation om Klimaalliancen og aktiviteter. Til brug for arbejdet i Klimaalliancen, udarbejder sekretariatet en kommunikations- og formidlingsplan inklusiv en talsmandsstruktur, som indeholder de overordnede retningslinjer for partnerskabets formidling, og som skal sikre en optimal og fælles formidling og profilering af parterne. Sekretariatet udarbejder udkast til planen, som efterfølgende godkendes i forretningsudvalget.
-----	---

	Forholdene for så vidt angår videnspartners kommunikation om projektet reguleres i de respektive kontrakter/bevillingsbreve.
--	--

10. Evaluering og effektmåling

10.1	Parterne er enige om, at der gennemføres en evaluering af partnerskabet efter 2. år og igen efter projektafslutning. Realdania afsætter økonomi til og forestår evalueringen efter 2. år. Forretningsudvalget beslutter og godkender kommissoriet for den afsluttende evaluering efter indstilling fra den administrative projektstyregruppe. Parterne er enige om, at rammerne for effektmåling aftales nærmere i den administrative projektstyregruppe.
------	--

11. Økonomiske forhold

11.1	Det samlede budget for Klimaalliancen er på 82,1 mio. kr., som det fremgår af budgettet i Bilag 3. Partnerskabet afsøger i fællesskab andre mulige finansieringspartnere på udviklingsspor, herunder andre fonde.
11.2	I beløbet er der taget højde for pristalsregulering for projektperioden. Støtten vil ikke kunne overstige de faktisk afholdte omkostninger.
11.3	Partnerskabet forpligter sig til at overholde gældende lovgivning, udøve sund økonomisk forvaltning af partnerskabets midler. Projektledelsen skal sikre, at afholdte udgifter modsvarer den vare/ydelse, der er rimelig i forholdet mellem pris, kvalitet og ydelse. Indkøb skal ske i henhold til det almindelige prisniveau på markedet, som det gør på det frie marked og under normale konkurrenceforhold. Lønninger, der indgår i partnerskabet, skal være på et niveau der svarer til almindelig, rimelig og realistisk løn for den udførte arbejdsopgave.

12. Bilag

12.1	Bilag 1: Aftaleforhold
12.2	Bilag 2: Organisationsdiagram
12.3	Bilag 3: Budget
12.4	Bilag 4: Politisk aftale om "Klimaalliancen", dato XXX

Aftalen træder i kraft den 1. april 2023 med underskrift af parterne, og forefindes i syv eksemplarer – ét til KL, ét til hver region og ét til Realdania – tiltrædes hermed

Godkendt af parterne:

Stine Johansen
Direktør
KL

Jørgen Bjelskou
Udviklingsdirektør
Region Syddanmark

Kim Kofod Hansen
Udviklingsdirektør
Region Midtjylland

Carsten Krabbe
Udviklingsdirektør
Region Sjælland

Henning Christensen
Udviklingsdirektør
Region Nordjylland

David Meinke
Udviklingsdirektør
Region Hovedstaden

Nina Kovsted Helk
Filantropidirektør
Realdania